

Verslag van de 236ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een speels Kraantje Lek verzamelden zich 20 leden. De president heet allen welkom en spreekt van een overweldigende opkomst, want hij heeft een optimistische instelling. De secretaris kijkt slechts speurend rond want er was door de heer Van Kessel een nieuw lid aangekondigd, maar die blijkt op de parkeerplaats al de benen te hebben genomen en het duin op gevlucht te zijn.

De penningmeester is op reis geweest naar Griekenland. Alweer, het begint op te vallen. De editor is niet aanwezig. Hij geniet van een, volgens hemzelf dan, welverdiende vakantie, en heeft derhalve niets te melden.

Waarna de president onmiddellijk het woord geeft aan de sprekers voor deze middag want dat zijn er maar liefst vier en ze gaan het ook nog eens over de Sketches by Boz hebben.

Allereerst is daar mevrouw Bouwens die spreekt van een soms onlogische volgorde in de Sketches. Zij vroeg zich af of het karakter van Dickens terug te vinden zou zijn in de Sketches en ook of de grote lijnen van zijn latere werk al zichtbaar zouden zijn. In de Sketches zien we volgens haar allerlei figuren terug die Dickens in zijn vroege jeugd ook gezien moet hebben op de dichtbevolkte wegen van Kent. Hij moet daar toen al inspiratie hebben opgedaan. Een deel van deze figuren in de Sketches komt terug in het latere werk. In “The Bloomsbury Christening” zien we bijvoorbeeld de voorloper van Scrooge en het verhaal over de diefstal van een lijk komt later terug in Tale of Two Cities.

De verhalen uit de Sketches werden toen al gebruikt als basis van toneelstukken; en ook toen al zonder zich te storen aan het copyright. Er waren in die tijd ongelooflijk veel toneelgroepen en die zochten iedere keer weer naar nieuwe verhalen om te vertolken.

Mevrouw Bouwens gaat dan nog in op een aantal Sketches. Zij vindt dat de schets over “Monmouth Street” een ongemakkelijk gevoel oplevert, de schets over de tweede hands kleding die met een soort verf wordt opgeknapt en verkoopbaar wordt gemaakt erg goed is en dat de “Sketches of Young Couples” en die over “Young Gentlemen” niet om door te komen zijn. Dat is vooral taaie kost. Daar staan de sterke schetsen over de “Streets by Night” en de “Streets by Day” tegenover.

Dickens, zo merkt spreekster op opende met zijn Sketches vele deuren en gaf er blijk van de sleutel tot de straat te hebben. Chesterton merkte overigens eens op dat er uit de Sketches een diepe verlatenheid spreekt. Zij sluit af met de vraag waarom Dickens, die een gedegen mening had over van alles, niet in de politiek is gegaan.

Als tweede spreker luisteren wij naar Mevrouw Drost, die het betreurt dat er geen gelegenheid is om lichtbeelden te laten zien maar die komen t.z.t. wel in de Dutch Dickensian te staan. Nu laat ze de plaatjes slechts aan de president zien die daarop telkens goedkeurend mompelt. Op 28 juli 1835 wordt het vijfde verhaal uit de Sketches gepubliceerd, “The Broker’s Man”. Dit is een zekere Mr. Bung, die als volgt wordt gekarakteriseerd: “He is just one of the careless, good-for-nothing, happy fellows, who float cork-like, on the surface, for the world to play at hockey with”. Spreekster raakte gefascineerd door het feit dat men in 1835 al bekend was met hockey. Deze fascinatie sloeg om in verbijstering toen bleek dat hockey nog veel ouder is en ooit eens via de Romeinen naar Engeland is gebracht. Het was een gevaarlijke sport en dat is nog steeds terug te zien in onder meer het aan hockey gerelateerde hurling dat in Ierland wordt gespeeld en regelmatig tot vechtpartijen leidt. Pas in de 19de eeuw werden er regels ingevoerd, de zogenaamde Eton regels, maar ook toen bleef het een gevaarlijke sport. Als er ijs lag dat sterk genoeg was, dan werd hockey nog wel eens verplaatst naar de ijsvloer waar het er nog wilder aan toeging. Zo wild zelfs dat het soms werd verboden wegens het wanordelijke gedrag van de meute spelers. Het ijshockey werd door het Britse leger in Canada geïntroduceerd waar het tot op de dag van vandaag een grote sport is. Mevrouw Drost vraagt zich af of Dickens ijshockey heeft gespeeld. Hij moet het in ieder geval wel gezien hebben op de Theems, want die lag dicht in de jaren 1837 en 1855. Spreekster sluit af met de opmerking dat het onwaarschijnlijk is dat Dickens zelf hockey heeft gespeeld en dat hij er waarschijnlijk ook geen verstand van zal hebben gehad.

Dan komt de heer Ferdinandusse naar voren. Op 10 jarige leeftijd vond hij een boek met de titel "150 jaar humor". Hij ging er eens goed voor zitten maar er viel niets te lachen. Ene dr. Staverman beschreef de humor zo humorloos dat het enige dat hem uit dit trauma is bijgebleven de opmerking van Staverman: "Het rad van fortuin wentelt dag en nacht". Op kermis en braderieën komt daarom soms alles weer bij hem boven.

In de Sketches is nog niet de opstandigheid tegen zijn tijd te zien die Dickens later, in zijn romans, zo zou kenmerken. Dickens schrijft wel over armoede maar het blijft beperkt tot opmerkingen als: "Gin is slecht maar armoede is slechter". De misstanden worden wel beschreven maar niemand krijgt echt de schuld ervan.

De Sketches zijn nu dan misschien achterhaald, maar toen vond men ze heel goed en verfrissend. Ze zijn wat dat betreft dus tijd en plaats gebonden. Er was in die dagen veel religieuze literatuur in omloop en de Sketches vormden een aardige afwisseling. Spreker vervolgt met op te merken dat een hechte samenleving geen humor kent, alleen een samenleving in verval kent humor.

Hij geeft een omschrijving van wat een schets is; beperkt van omvang en een beschrijving van een beeld. Als andere schetsschrijvers noemt hij: Bulwer Lytton, Washington Irving, Thackeray, Balzac, een Duitse prins en een Italiaanse graaf. Schetsschrijvers waren een soort columnisten. Maar Dickens springt eruit. Zijn tijdgenoten stelden dat Dickens een beschrijving geeft van de kleine man in de grote stad; en ook nog met liefde beschreven. Van Nederlandse schetsen uit die tijd hoor je niets meer maar wel nog over die van Dickens. Spreker besluit met de opmerking dat vele schrijvers net zo humoristisch wilden zijn als Dickens, maar dat bleek toch moeilijker dan gedacht.

Tot slot spreekt de heer Van Kessel ons toe. Hij is blij dat hij als laatste mag want hij had tot voor kort nog nooit de Sketches gelezen. Dat kwam door wijlen Marius Beek die tijdens het lezen van de Pickwick altijd de losse korte verhalen oversloeg. Van Kessel meende dus dat zo hoorde. De uitnodiging van de secretaris riep hem terug in de harde werkelijkheid en die is dat ook de korte verhalen gelezen dienen te worden.

Hij heeft een aantal hypothesen bij zich waarmee hij begint en kondigt aan te eindigen met voetnoten. Het zal niet.

De eerste hypothese is dat Dickens geen korte verhalen kon schrijven. Schrijver benoemt een schets waarin wordt aangetoond dat men aan drank en verdriet ten onder kan gaan.

De tweede hypothese is dat men de latere Dickens kan herkennen in de Sketches.

Volgens Van Kessel is dit het geval, het is er allemaal. Als voorbeeld vergelijkt hij de verkiezingen tot beadle met de verkiezingen in Eatonswill.

Bij de derde hypothese heeft spreker het over de oprichter van The Economist die een constitutionele vorst heeft duidelijk gemaakt dat hij recht heeft op informatie en advies.

The Economist heeft overigens ook over Dickens geschreven. Men zag hem vooral als een journalist van zijn tijd die beschreef hoe het toen was. Spreker neemt hier afstand van want Dickens beschrijft heel goed de langzame verloedering en neergang van een winkel, een proces dat net in gang gezet is in zijn woonplaats Naarden.

Hij sluit af met de schets over Mr. Minns en zijn neef. Minns haat honden en kinderen en zijn neef komt uitgerekend langs met een hond en een kind. Als er dan ook nog een bebosterde boterham op de grond valt en het kind een brutale opmerking maakt, weet Minns genoeg. Hij neemt zich voor om, ondanks het applaus en gejuich, de jongen nooit een stuiver te geven.

De president dankt de sprekers en spreekt van verrassende vondsten. Hierop krijgen allen een boek aangeboden, want hoe komen we er anders vanaf. Voor vragen en opmerkingen verwijst hij naar het diner want inmiddels staat de gerant te trappelen om in te schenken.

Waarna wij aan tafel gaan:

De president stelt dat je blijkbaar nooit te oud bent om lid te worden van de Dickens Fellowship. Hij wijst ons op een man van 110 die zich pas onlangs voor Dickens is gaan interesseren en een lidmaatschap overweegt.

De heer Jacobs, die gegrepen lijkt door minder bekend werk van Dickens, suggereert om volgend jaar de "Memoirs of Joseph Grimaldi" als Book of Study te nemen. De president vindt dit voorstel naadloos aansluiten bij de Sketches by Boz.

Als het tafelgesprek dan in de richting van de aanstaande Annual Conference in Boulogne-sur-Mer gaat, staat de heer Ferdinandusse op en merkt op de Bulwer Lytton indertijd probeerde te bewijzen dat er meer zelfmoorden plaatsvonden in Frankrijk dan in Engeland. Ondertussen heeft de heer Van Kessel ontdekt dat er meer schetsen worden vermeld in de Prisma vertaling dan in het origineel. Waarop de heer Louridtz adviseert om Bomans' Pim Frits en Ida serie te lezen.

Mevrouw Bouwens heeft het dan nog over gezellige Anglicanen, de heer Jacobs over Shelley, mevrouw Drost over een opgezette egel en mevrouw Burden over Dickens World, de Victoriaanse tijd en vier vrouwen. Toe maar.

Waarop de president de bijeenkomst schielijk besluit met de mededeling dat het voor vandaag welletjes is geweest.